

Nr 270.

Av herr **Westman**, med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder.

Sedan lång tid tillbaka ha regering och riksdag sysselsatt sig med frågan om åstadkommande av lagstiftning till skydd för arbetsfreden.

Av de uttalanden, som gjorts av riksdagen och av de utredningar, som verkställts på regeringens uppdrag, drog regeringen förra året den slutsatsen, att det problem inom arbetsfredslagstiftningens område, som vore moget för lösning, var det, som till sin kärnpunkt hade spörsmålet om skydd för tredje mans rätt. Regeringen delade även den övertygelse, som riksdagen uttalat, att en lagstiftning i detta ämne vore behövlig, och framlade därför i proposition 1935:31 förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder.

Under behandlingen i riksdagen av denna proposition framträdde som bekant skilda meningar.

I sitt utlåtande 1935:29 framlade andra lagutskottet ett förslag, som var — och även från skilda håll erkändes vara — ett förslag till en samförståndslösning. Detta utskottets förslag var byggt på propositionen med ändringar och tillägg, som till stor del hade sin utgångspunkt i den s. k. trettonmannakommissionens betänkande (statens offentliga utredningar 1934:16).

I fråga om detta utskottets förslag förklarade som bekant statsministern, »att det hade varit möjligt för regeringen, om under allmän anslutning en lagstiftning av denna art hade kunnat komma till stånd, expediera riksdagens beslut även med de tillägg, som hade gjorts inom andra lagutskottet».

För utskottets ståndpunkt trädde, såsom framgår av dess betänkande, bondeförbundets representanter in fränsett några reservationer på enstaka punkter. Reservationer av vida mera ingripande betydelse framfördes emellertid av högerns och folkpartiets utskottsrepresentanter. Högerreservationen utmynnade i ett yrkande om avslag på lagförslaget i dess helhet.

Vid behandlingen i kamrarna föll hela lagstiftningsfrågan under omständigheter, för vilka det icke torde vara nödvändigt att här redogöra.

Ett antagande av en lag i huvudsaklig överensstämmelse med utskotts-förslaget skulle emellertid medfört stora fördelar ur arbetsfredens synpunkt, såsom framgår av följande redogörelse i några huvudpunkter för *utskotts-förslaget* med de ändringar däri, som föreslagits av *bondeförbundets* utskottsrepresentanter.

1. Där sattes ett hinder för smågruppers okynnesblockader genom en bestämmelse, att endast föreningar, som vunnit behörighet genom att ned-

sätta en summa till säkerhet för skadestånd, som kunde ådömas med anledning av ekonomisk tvist, fingo förklara blockad vid arbetstvist. Strejk utan blockad kunde dock få anordnas i vissa fall av andra än behöriga föreningar.

2. Alla stridsåtgärder, som urarta till förföljelse, vare sig de vidtagits av religiösa eller politiska skäl eller riktats mot strejkbrytare, förbjödos.

3. Utpressningsblockader, t. ex. sådan som åsyftar att skaffa någon betalning för arbete, som han ej utfört, förbjödos.

4. Tredje man, som står helt och hållet utanför en konflikt och ej har något intresse av stridens utgång, skyddades ovillkorligen.

5. Den, som varit part i en tvist, skulle, sedan konflikten bilagts, vara skyddad mot alla stridsåtgärder i vedergällningssyfte. Fredsslutet mellan parterna skulle hållas utan hämndlystet, trassel.

6. Ej heller skulle efter slutet av en konflikt stridsåtgärd få vidtagas mot tredje man, som varit onneutral, t. ex. uppträtt som strejkbrytare genom att utföra blockerat arbete. Efter stridens slut skulle alltså inga trakasserier få förekomma, som störde freden på arbetsplatserna.

Härvid är emellertid att märka, att om en lag antoges av den lydelse, varom här är fråga, skulle yrkesstrejkbrytaren vara en typ, som helt säkert skulle försvinna. Som framgår av nästa punkt i denna redogörelse skulle nämligen under en konflikt det mest trängande arbetet (skyddsarbete) kunna utföras utan att detta betraktades som strejkbryteri.

7. Den, som under en konflikt utför skyddsarbete, skulle vara fredad och betraktas som neutral.

Skyddsarbete är arbete, som ej kan anstå utan fara för människor eller för skada t. ex. å byggnader, maskiner, husdjur, fartyg, varulager (alltså även lager av lätt förstörbara livsmedel), arbete med bärgning av mogen gröda och trädgårdsprodukter.

Den, som alltså under en strejk skötte husdjuren eller skördade de jordbruks- och trädgårdsalster, som voro färdiga att bärgas, eller arbetade för att hindra, att mjölken i ett mejeri tog skada, skulle icke få förklaras för strejkbrytare och blockeras.

8. Den, som utför arbete, som åligger honom på grund av lag eller vars underlåtenhet skulle medföra ansvar för tjänstefel, skulle vara skyddad för alla stridsåtgärder.

9. I anslutning till behörighetssystemet skulle rätten att vidga en strid genom att företaga sympatiåtgärder inskränkas. Sympatiblockad skulle likväl ej förbjudas och alltså ej heller sympatistrejk.

Vid en sympatiblockad skulle ej få förekomma att arbetare vägrade att transportera lätt förstörbara livsmedel.

Man skulle kunna tro, att ett förslag, som betecknade så betydande och viktiga framsteg i samhällsfred, skulle kunnat vinna understöd av de andra borgerliga partierna. Så blev som bekant ej fallet.

Det framställdes en hel del anmärkningar emot förslaget, men det var framför allt två, som ansågos ha avgörande betydelse.

Dessa riktade sig mot vad förslaget *icke* innehöll.

Det är en gammal svensk tradition inom det sociala lagstiftningsarbetet, att när man här lagstiftar på ett nytt område, gör man det i den formen, att den nya lagen får karaktären av en försökslagstiftning av provisorisk karaktär, vilken som en tillbyggnad fogas till den gamla. En sådan social lag avser på intet vis att vara en fullständig kodifikation. Den måste bli ofullständig och lämna kvar luckor, d. v. s. områden, som icke medtagas i lagen.

Så var också fallet med utskottets lagförslag. Det har anmärkts, att däri fanns framför allt två luckor.

Den ena var att lagförslaget inte skyddade mot stridsåtgärd från en förenings sida för att förmå en osolidarisk yrkesbroder att inträda i föreningen. Det är alltså frågan om organisationstvång.

När det gäller att bedöma den principiella räckvidden härav bör erinras därom, att varken högerns motion eller dess utskottsledamöters reservation förbjöd organisationstvång inom hela lagens område. Även enligt högerns ståndpunkt skulle således i lagen förekomma en lucka. Högern ville förbjuda, att *kollektiva* stridsåtgärder vidtoges för att utöva organisationstvång men ville icke förbjuda användandet av stridsåtgärder över huvud taget i dylikt syfte. Enligt högerns ståndpunkt skulle alltså icke förbjudas t. ex. en stridsåtgärd, som användes av köpmän: avbrytande av ekonomisk förbindelse.

Den andra luckan i utskottsförslaget var att därigenom de oorganiserade arbetare, som vid en konflikt kvarstodo i arbetet, ej tillförsäkrades skydd som neutrala (för så vitt de ej utförde skyddsarbete). Enligt den av bondeförbundets representanter avgivna reservationen skulle emellertid domstolen för ekonomiska stridsåtgärder, därest fortsatt drift vore avgörande för ett företags bestånd, på ansökan av ett antal oorganiserade arbetare utgörande minst en tredjedel av arbetsstyrkan, kunna meddela de oorganiserade arbetare, som önskade kvarstanna i arbetet, tredje mans skydd.

Kritiken gjorde nu gällande, att sådana stridsåtgärder, som lagen till följd av dessa båda luckor icke förbjöd, skulle anses icke blott såsom tillåtna (naturligtvis om de ej voro eljest rättsligen förbjudna) utan även såsom berömvärda handlingar.

En dylik utformning av luckteorien kan icke anses vara riktig.

Till en början må framhållas, att man i svensk rätt icke ens vid en kodifikation kan tillämpa en dylik teori. Icke ens vid en kodifikation uppställer man nämligen enligt svensk åskådning den teorien, att lagtexten skall reglera helt och utan luckor det område, som kodifikationen omfattar. Om man vid en kodifikation sålunda lämnar vissa delar oreglerade — vilka ur sträng systematisk synpunkt borde regleras — kan detta bero av flera olika skäl men innebär intet utöver att lagstiftaren ej ansett lämpligt att spanna

lagens regler över området. Jag tillåter mig att hänvisa till de uttalanden i detta ämne, som gjordes av numera presidenten i Svea hovrätt Birger Ekeberg i föredrag vid nordiska juristmötet i Oslo 1922 med anledning av en uppsats av prof. Fredrik Stang.

Att man måste vara försiktig inom den kodifierade rättens område vid tillämpningen av en luckteori, sådan som den här av kritiken framförda, torde framgå av ett par exempel. När man inom vår rätt åstadkom, vad som enligt mångas mening var betänkliga luckor, genom att stryka straffen för trolldom och för lönskaläge, följde därav tydligen icke, att lagstiftaren ville, att dylika handlingar skulle anses vara ur hans synpunkt godkända eller rent av berömvärda.

Tydligen är det ännu svagare grundat, om man vill tillämpa den luckteori, varom nu är tal, utanför den kodifierade rätten på den lagstiftning, som själv anger sig vara en försökslagstiftning av partiell och provisorisk natur.

Skulle denna luckteori komma att tillämpas på det sociala lagstiftningsarbetet i vårt land, skulle detta innebära, att detta skulle försvåras och i stor utsträckning omöjliggöras.

Den arbetsfredslagstiftning, om vars behövlighet riksdagen uttalat sig, torde, praktiskt sett, knappast kunna genomföras över hela linjen på en gång som en systematiskt fullständig kodifikation av arbetsrätten.

Lagförslaget om tredje man föredro icke blott de två luckor, varom här talats, utan även åtskilliga andra; så voro t. ex. föreningslagstiftningens frågor — rätten till inträde och utträde, formerna för besluts fattande och disposition över tillgångarna m. m. — icke lösta. Till innevarande riksdag förväntas ett förslag om förenings- och förhandlingsrätt för i enskild verksamhet anställda. Det torde vara omöjligt undvika att detta lagförslag kommer att förete luckor, bl. a. i fråga om föreningslagstiftningen, vilka med tillämpning av den luckteori, som åberopades gent emot tredje-mansförslaget, skulle anses böra föranleda även dess fall.

Vad beträffar de båda kritiserade luckorna i förslaget om tredje mans rätt har utskottet för övrigt genom uttalanden i motiveringen till sitt utlåtande sid. 34—35, sid. 77 och sid. 99 sökt förebygga sådana missuppfattningar som de, vilka framförts om deras innebörd.

Med anledning av den kritik, som i övrigt framförts mot det lagförslag, som tillstyrktes av bondeförbundets representanter i utskottet, torde den ändring böra vidtagas, att i 15 § 2 mom. stadgandet efter orden *dels ock* utgår. Det har visat sig, att detta stadgande, som avsåg att utvidga skyddsarbetets område, varit svårtolkat till sin innebörd. Då bestämmelsen är utan större praktisk betydelse, har den därför i enkelhetens intresse utelämnats.

Med stöd av vad som sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte antaga följande förslag till

Lag **om vissa ekonomiska stridsåtgärder.**

Härigenom förordnas som följer:

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Med stridsåtgärd förstås i denna lag dels blockad, bojkott och arbetsinställelse (lockout eller strejk) eller annan därmed jämförlig åtgärd, nedan benämnda kollektiva stridsåtgärder, dels uppsägning av arbets- eller hyresavtal, dels ock annat avbrytande av ekonomisk förbindelse, när det sker av flera i samverkan eller eljest är till avsevärt men för den angripne.

Göres rättslig påföljd av avtalsbrott eller av överträdelse av föreningsstadgar gällande, vare det ej att anse såsom stridsåtgärd, där ej annat följer av vad i denna lag stadgas.

2 §.

Kollektiv stridsåtgärd må ej i fall, som avses i denna lag, eller eljest i anledning av motsättning på det ekonomiska området mellan särskilda parter vidtagas av annan än förening, i vars verksamhet ingår att företaga sådan åtgärd. Vad sålunda stadgas skall icke gälla:

1. vid arbetstvist beträffande arbetsinställelse, som, utan samband med blockad eller bojkott, vidtages av part mot hans motpart i tvisten eller av oorganiserade arbetare å viss arbetsplats i anslutning till en av behörig förening för dess medlemmar å arbetsplatsen anordnad sympatiåtgärd, som är tillåten enligt denna lag;

2. vid annan ekonomisk motsättning beträffande kollektiv stridsåtgärd, som part företager mot sin motpart för att förmå denne att, utan slutande av avtal, i förhållande till angriparen tillämpa vissa priser eller dylikt.

Där förening med verksamhet, som i första stycket sägs, utgör huvudorganisation i förhållande till andra dylika föreningar, ankommer vidtagandet av kollektiv stridsåtgärd på huvudorganisationen.

3 §.

Förening, som vill förbehålla sig att vidtaga kollektiv stridsåtgärd enligt vad i 2 § är stadgat, vare pliktig att hos länsstyrelsen i det län, där föreningen har sitt säte, ställa säkerhet för skadestånd, som föreningen kan bli förpliktad utgiva enligt denna lag. Har förening, som ställt säkerhet, medgivit att densamma må gälla även för underlydande förening, som vill förbehålla sig att vidtaga kollektiv stridsåtgärd enligt vad i 2 § är stadgat, och möter ej i säkerhetens beskaffenhet hinder härför, vare sistnämnda för-

ening befriad från säkerhets ställande. Sådant medgivande må när som helst återkallas men skall ändock gälla i fråga om skadestånd för åtgärd, som vidtagits inom fjorton dagar från det återkallelsen kommit vederbörande länsstyrelse till handa.

Har förening, som i första stycket sägs, icke inom en månad efterkommit länsstyrelsens anmaning att lämna uppgift, som avses i 5 § första stycket under 3., eller att ställa ytterligare säkerhet på sätt i 6 § andra stycket sägs, vare beträffande behörigheten att vidtaga kollektiv stridsåtgärd så ansett som om säkerhet ej blivit ställd.

Utan hinder av vad i denna paragraf är stadgat äge förening, vilken är part i arbetstvist rörande kollektivavtals ingående, mot sin motpart vidtaga arbetsinställelse jämte arbetsblockad.

4 §.

Säkerhet, som avses i 3 § första stycket första punkten, skall gälla det belopp länsstyrelsen bestämmer med tillämpning av följande grunder:

1. för arbetsgivarförening: femtusen kronor för varje påbörjat antal av femtusen arbetare, som av föreningens medlemmar sysselsätts;

2. för fackförbund, fackförening eller annan sådan förening av arbetare samt för förening huvudsakligen bestående av jordbrukare eller av hyresgäster: femtusen kronor för varje påbörjat antal av femtusen medlemmar;

3. för förening, huvudsakligen bestående av köpmän eller andra näringsidkare, vilka hava skyldighet att föra handelsböcker: femtusen kronor för varje påbörjat antal av femhundra medlemmar;

4. för annan förening: femtusen kronor för varje påbörjat antal av ettusen medlemmar.

Såsom medlem anses vid tillämpning av dessa bestämmelser jämväl den som är medlem i underlydande förening. Antalet medlemmar bedömes med hänsyn till förhållandet vid utgången av året näst före det, då säkerheten ställes, och antalet arbetare efter genomsnittliga antalet sysselsatta arbetare under förstnämnda år.

Högsta belopp, för vilket säkerhet behöver ställas, vare femtiotusen kronor.

Säkerheten skall utgöras av penningar eller ock av föreningen tillhöriga värdehandlingar eller borgen som länsstyrelsen godkänner.

5 §.

Förening, som ställer säkerhet, vare pliktig att vid säkerhetens ställande och eljest, efter anmaning, till länsstyrelsen ingiva:

1. föreningens stadgar, innefattande bestämmelser huru beslut skall åstadkommas och val av styrelse äga rum;

2. uppgift å de personer, som hava säte i föreningens styrelse eller som eljest äga företräda föreningen, ävensom å deras adresser;

3. uppgift å antalet medlemmar i föreningen jämte underlydande föreningar eller i fall, som avses i 4 § första stycket under 1., å antalet arbetare.

Förening, som jämlikt 3 § första stycket andra punkten vill åberopa av överordnad förening ställd säkerhet, skall till vederbörande länsstyrelse ingiva, förutom stadgar och uppgifter som ovan sagts, skriftligt medgivande av den överordnade föreningen samt bevis om den ställda säkerhetens belopp och beskaffenhet.

Sker ändring i föreningens stadgar eller i förhållande, som under 2. sägs, vare föreningen pliktig att omedelbart göra anmälan härom hos länsstyrelsen. Vad nu är sagt gälle ock då beträffande antalet medlemmar eller arbetare skett ändring av beskaffenhet att, med hänsyn till bestämmelserna i 4 §, höjning av säkerheten bör äga rum.

6 §.

Ej må säkerhet tagas i mät för annan fordran än som avses i 3 § första stycket.

Har säkerhet blivit tagen i anspråk för gäldande av fordran som nu sagts eller föreligger anledning till höjning av säkerheten eller finnes densamma ej längre betryggande, skall länsstyrelsen anmana föreningen att ställa ytterligare säkerhet.

Avstår förening från behörighet att vidtaga kollektiv stridsåtgärd, för vilken säkerhet är erforderlig, eller inträffar förhållande av beskaffenhet att säkerheten må nedsättas, äge föreningen på ansökan helt eller till viss del återfå densamma, där länsstyrelsen finner skäl till antagande, att säkerheten eller den del därav som föreningen vill återfå ej behöver tagas i anspråk på grund av stridsåtgärd, som redan vidtagits, eller för skadestånd, varför säkerheten må häfta på grund av medgivande, varom i 3 § första stycket sägs.

Har förening avstått från behörighet att vidtaga kollektiv stridsåtgärd, för vilken säkerhet är erforderlig, eller har behörigheten upphört på grund av förhållande, varom i 3 § sägs, skall länsstyrelsen underrätta de personer, som hava säte i föreningens styrelse eller eljest äga företräda föreningen, om behörighetens upphörande, därest ej skäl föreligger till antagande att de dessförutan äga kännedom härom.

Om vissa stridsåtgärder med omedelbart syfte (stridsåtgärder mot part).

7 §.

Stridsåtgärd må ej vidtagas mot någon, såframt därmed åsyftas att av religiösa, politiska eller liknande grunder utöva förföljelse mot honom.

8 §.

Sedan arbetstvist eller annan ekonomisk tvist blivit avslutad, må stridsåtgärd i vedergällningssyfte ej vidtagas mot någon som varit part i tvisten.

Ej heller må stridsåtgärd mot annan i anledning av hans förhållande till tvist vidtagas, sedan tvisten avslutats.

9 §.

I förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare så ock mellan parter i andra ekonomiska förhållanden skall föreningsrätten å ömse sidor lämnas okränk. Stridsåtgärd må sålunda ej vidtagas från ena partens sida, såframt därmed åsyftas att hindra någon å andra sidan att inträda i eller förmå honom att utträda ur förening eller annan sammanslutning. Stridsåtgärd må ej heller vidtagas från ena partens sida mot någon å andra sidan i anledning av hans verksamhet för åstadkommande av sammanslutning eller kollektivavtal.

Vad i första stycket stadgas skall icke utgöra hinder för intagande av föreskrift i kollektivavtal, att arbetsledare eller annan i förtroendeställning ej må vara medlem av förening, som avser tillvaratagande av honom underställd personals intressen gentemot arbetsgivaren. Ej heller skall stadgandet äga tillämpning å stridsåtgärd för åstadkommande av föreskrift varom nu sagts eller å uppsägning som grundas på sådan föreskrift.

10 §.

När någon utan biträde av annan än make, avkomlingar, adoptivbarn eller egna eller makes föräldrar eller syskon driver näring eller utför arbete för egen räkning, må kollektiv stridsåtgärd ej vidtagas mot honom i anledning av tvist rörande arbetsförhållandet.

11 §.

Stridsåtgärd må ej vidtagas, såframt man därmed åsyftar att förskaffa någon betalning för arbete, som icke blivit av honom utfört, eller att förmå någon att avstå från honom tillkommande arbetslön eller att eljest bereda sig eller annan obehörig vinning.

Ej heller må stridsåtgärd vidtagas i syfte att indriva betalning av någon, som efter gäldens uppkomst övertagit egendom eller rörelse vartill gälden hänför sig, så framt han varken är betalningsskyldig för gälden eller vid övertagandet haft eller bort hava kunskap om dess förhandenvaro.

12 §.

Om förbud mot stridsåtgärd i vissa fall är stadgat i lagen om kollektivavtal.

Om stridsåtgärder med medelbart syfte (stridsåtgärder mot tredje man).

13 §.

I anledning av sådan motsättning till part, som enligt 7—11 §§ eller eljest enligt lag icke må föranleda stridsåtgärd mot denne, må ej stridsåtgärd

av något slag riktas mot tredje man. Ej heller må stridsåtgärd riktas mot tredje man för att förmå part att inträda i eller hindra honom att utträda ur förening eller annan sammanslutning.

14 §.

I tvist om ingående av avtal rörande arbets- eller transportprestation, köp, arrende, hyra, kredit eller dylikt eller ock av kollektivavtal eller annat sådant avtal må, ehuru stridsåtgärd mot part i tvisten icke är förbjuden, stridsåtgärd ej riktas mot tredje man såsom medel att påverka parten. Lika med tvist om avtals ingående anses tvist om dess tillämpning.

Vad i första stycket stadgas skall ock gälla, där någon vill förmå annan, till vilken han står i ekonomisk motsättning, att, utan slutande av avtal, i förhållande till honom tillämpa vissa priser eller göra annan dylik utfästelse.

I konkurrenstvist rörande kundkrets, prissättning, affärsbetingelser, arbetstillfälle eller dylikt må, ehuru stridsåtgärd mot part i tvisten icke är förbjuden, kollektiv stridsåtgärd ej riktas mot tredje man för att förmå honom att avbryta sina ekonomiska förbindelser med parten eller vidtaga annan liknande åtgärd mot denne.

15 §.

1 mom. Det i 14 § stadgade skydd för tredje man skall icke tillkomma:

1. medlem av sådan i tvisten invecklad förening, som i 2 § avses, där han, annorledes än genom utförande av skyddsarbete, till fördel för motparten åsidosatt sina förpliktelser gentemot föreningen i avseende å tvisten;

2. den som under arbetstvist utfört blockerat arbete av annan art än skyddsarbete, såframt icke blockaden är stridande mot lag; domstolen för ekonomiska stridsåtgärder skall dock, därest fortsatt drift är avgörande för ett företags bestånd, på ansökan av ett antal oorganiserade arbetare, utgörande minst en tredjedel av arbetsstyrkan, kunna meddela de oorganiserade arbetare, som önska kvarstanna i arbetet, skydd varom i 14 § stadgas;

3. den som för utförande av annat arbete än skyddsarbete under arbetstvist anställt arbetare, vilken i anledning av tvisten nedlagt arbete eller ock utestängts från sådant, såframt icke utestängningen är stridande mot lag;

4. Den som under tvisten lämnat part ekonomiskt understöd eller efter omläggning eller annan förändring av sin näring eller verksamhet bisprungit honom;

5. den som äger aktier till belopp överstigande hälften av aktiekapitalet i aktiebolag, som är part i tvisten, eller är delägare utan begränsad ansvarighet i handelsbolag, som är part i tvisten.

2 mom. Till skyddsarbete hänföres arbete, som icke kan anstå utan fara för människor eller för skada å byggnader eller andra anläggningar, fartyg, maskiner, husdjur, varulager eller dylikt ävensom arbete med bärgning

av mogen gröda och därmed jämställda produkter. Vad om skyddsarbete är stadgat skall gälla dels arbete, som någon är pliktig att utföra på grund av särskild föreskrift i lag eller författning eller vars eftersättande kan medföra ansvar för tjänstefel, dels ock arbete för åstadkommande och spridande av meddelande från offentlig myndighet eller av tryckalster utgörande offentligt tryck, där Konungen finner hänsyn till det allmännas välfärd kräva arbetets utförande.

16 §.

Vid arbetsinställelse vare arbetsledare, tjänsteman eller därmed jämställd ej pliktig att utom de göromål, som eljest av honom fullgöras, utföra annat arbete än i 15 § 2 mom. avses, ändå att han därtill förbundit sig.

17 §.

Utan hinder av vad i 14 § stadgas må stridsåtgärd vidtagas, såframt därmed åsyftas att genom en utvidgning av ursprunglig arbetstvist rörande upprättande av kollektivavtal bispringa part i denna (sympatiåtgärd). Sådant åtgärd må ej omfatta annat än arbetsinställelse jämte arbetsblockad ävensom vägran att taga befattning med varor, vilka äro avsedda för eller härröra från rörelse som drives av part i den ursprungliga tvisten. Vägran som nu sagts må ej avse varor, vilka äro att hänföra till lättförstörbara livsmedel.

Om skadestånd.

18 §.

Envar som vidtagit stridsåtgärd eller annan åtgärd, vilken enligt 7, 8, 9, 10, 11, 13 eller 14 § ej må äga rum, eller, efter det förbud mot kollektiv stridsåtgärd som där avses jämlikt denna lag meddelats, uppmanat eller eljest sökt förmå annan att deltaga däri, vare skyldig ersätta skada som av förfarandet kommit.

Ålägges skadeståndsskyldighet flera, skall den fördelas mellan dem efter den större eller mindre skuld, som prövas ligga envar till last. Föres, sedan skadeståndsskyldighet ålagts någon, av den skadelidande talan mot annan, må i den mån det finnes skäligt denne förpliktas att gemensamt med den förre, en för båda och båda för en, gälda skadestånd.

Innefattar förfarande, som strider mot denna lag, tillika brytande av annat avtal än kollektivavtal, skall denna lag icke äga tillämpning såvitt angår skadestånd på grund av avtalsbrottet.

19 §.

Där de som äga företräda förening, varom i 2 § sägs, å föreningens vägnar besluta stridsåtgärd eller annan åtgärd, vilken enligt 7, 8, 9, 10, 11, 13 eller

14 § ej må äga rum, vare föreningen pliktig ersätta skada, som kommer av åtgärden.

20 §.

Har medlem i förening, varom i 2 § sägs, i anledning av tvist, vari föreningen är eller varit invecklad, gjort sig skyldig till sådant förfarande som avses i 18 §, vare föreningen, när den erhåller kännedom därom, pliktig att söka hindra honom från att fortsätta förfarandet.

Förening, som åsidosätter vad sålunda åligger den, vare skyldig ersätta därav uppkommen skada.

Vad nu sagts om förening gälle även om förbund av flera föreningar och skall, då fråga är om sådan sammanslutning, såsom medlem anses såväl ansluten förening som medlem därav.

21 §.

Under skadestånd skall inbegripas jämväl ersättning för personligt lidande samt för intrång i den kränktes intresse av att ostört bedriva sin verksamhet.

Om det med hänsyn till den skadevållandes ringa skuld, den skadelidandes förhållande i avseende å tvisten, skadans storlek i jämförelse med den skadevållandes tillgångar eller till omständigheterna i övrigt finnes skäligt, må skadeståndets belopp nedsättas. Fullständig befrielse från skadeståndsskyldighet må ock äga rum.

22 §.

Var som vill fordra skadestånd enligt denna lag skall anhängiggöra sin talan inom två år från avslutande av den åtgärd varå ersättningsskyldigheten grundas. Försummas det, vare talan förlorad.

Om meddelande av förbud m. m.

23 §.

Har någon vidtagit stridsåtgärd, som enligt denna lag ej må äga rum, eller framställt hot om sådan åtgärd, äger domstolen efter därom förd talan meddela förbud mot åtgärdens fortsättande eller anordnande; och må domstolen tillika, där fråga är om kollektiv stridsåtgärd, förelägga den som anordnat åtgärden att ej mindre inom viss kort tid i tidning som av domstolen bestämmes införa meddelande om åtgärdens hävande, vid äventyr att motparten äger på den förpliktades bekostnad själv på lämpligt sätt föranstalta om sådant kungörande, än även på sätt domstolen bestämmer avlysa åtgärden.

Uppsägning av arbetsavtal i strid mot denna lag vare ogill; och äger domstolen, där sådan uppsägning skett, på talan därom föreskriva, att arbetaren skall återtagas i arbetet.

Förbud eller föreskrift som ovan sagts må, när yrkande därom framställes, meddelas under rättegången för tiden intill dess dom i saken varder avkunnad, där sannolika skäl föreligga till antagande att stridsåtgärd varom i målet är fråga är stridande mot denna lag. Förbudet eller föreskriften kan när som helst återkallas av domstolen.

Har förbud meddelats i anledning av uppsägning av arbets- eller hyresavtal eller hot om sådan åtgärd må, så länge förbudet består, myndighet, där förbudet bragts till dess kännedom, icke verkställa å uppsägningen grundat beslut.

När skäl därtill äro, må domstolen meddela förbud mot kollektiv stridsåtgärd, ändå att den som svarar i målet ej kunnat övertygas att hava medverkat vid det förfarande varom fråga är.

24 §.

Envar som åsidosätter förbud eller föreskrift enligt 23 § genom att uppmana eller eljest söka förmå annan att delta i kollektiv stridsåtgärd eller genom att vidtaga eller fortsätta annan stridsåtgärd dömes till dagsböter. Har straff för åsidosättande av förbud eller föreskrift enligt 23 § tidigare ådömts honom, må till fängelse i högst sex månader dömas.

Åsidosättes föreläggande om avlysande av stridsåtgärd och fortgår stridsåtgärden, straffes den försumlige med dagsböter.

25 §.

Vidtager någon kollektiv stridsåtgärd utan att jämlikt 2 eller 3 § vara därtill behörig straffes med dagsböter. Har åtgärden vidtagits av annan än förening, vare ock envar som uppmanar eller eljest söker förmå annan att delta i åtgärden dömd till ansvar som nu sagts.

26 §.

Lämnar någon i uppgift eller anmälan, som avses i 5 §, mot bättre vetande oriktigt meddelande, straffes med dagsböter.

Åsidosättes föreskrift, som i 5 § sista stycket är meddelad, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

27 §.

Där förfarande, som är straffbart enligt denna lag, tillika är belagt med straff jämlikt annan lag eller författning, skall särskilt straff ådömas enligt denna lag.

Böter, som ådömas enligt denna lag tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Om rättegången.

28 §.

Mål som avse tillämpningen av denna lag upptagas och avgöras av en för hela riket gemensam domstol, benämnd domstolen för ekonomiska stridsåtgärder.

Domstolen skall hava sitt säte i Stockholm samt bestå av ordförande och åtta ledamöter, vilka förordnas av Konungen för viss tid. Ordföranden och en ledamot, vilken förordnas att vara vice ordförande, skola vara lagkunniga och i domarvärv erfarna. En ledamot skall äga särskild insikt och erfarenhet i såväl arbetsförhållanden som ekonomiska förhållanden i allmänhet. Bland övriga ledamöter skola finnas företrädare för de viktigaste närings- eller yrkesintressen som beröras av denna lag. För vice ordföranden och övriga ledamöter förordnar Konungen ersättare.

Domstolen vare domför med ordförande och fyra ledamöter. Bland ledamöter och ersättare, som företråda särskilda intressen, tillkalle ordföranden dem som i det särskilda fallet äga största sakkunskap, därvid ock iakttages att motsatta intressen om möjligt bliva i lika mån företradda.

29 §.

Vid domstolen skola vara anställda en eller, där så erfordras, flera åklagare för utförande av allmänt åtal i mål varom i 24—26 §§ sägs. Åklagare förordnas av Konungen.

30 §.

Talan om förbud eller föreskrift enligt 23 § må föras, förutom av den som genom stridsåtgärden eller hotet därom blivit kränkt, av sammanslutning för främjande av närings- eller yrkesintressen, av vilken denne är medlem, såframt sammanslutningen äger kära inför domstol.

Talan om ansvar enligt 24 eller 25 § må föras, förutom av åklagaren och målsägande, av sammanslutning som nyss sagts.

31 §.

Grundas en vid domstolen anhängiggjord talan därå att visst förfarande strider, förutom mot vad i denna lag är stadgat, jämväl mot kollektivavtal eller lagen om kollektivavtal, må domstolen till prövning upptaga talan även i vad den grundas å sådan omständighet.

Yppas eljest i mål vid domstolen för ekonomiska stridsåtgärder tvist om fråga, vilken är av beskaffenhet att enligt lagen om arbetsdomstol böra avgöras av arbetsdomstolen, och är målets utgång därav beroende, äger förstnämnda domstol pröva jämväl denna fråga. Dock må domstolen, där det finnes lämpligt, hänvisa parterna att vid arbetsdomstolen utföra sin talan beträffande frågan; och skall i ty fall målet vila i avbidan på dennas avgörande.

32 §.

Med avseende å domstolen för ekonomiska stridsåtgärder och rättegången därstädes skall i övrigt i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat dels i 7—9 samt 15—28 §§ lagen om arbetsdomstol, dels ock i 1—9, 12—14 samt 16 §§ lagen om fri rättegång. I mål om meddelande av förbud eller föreskrift enligt 23 § så ock i mål om ansvar enligt 24 eller 25 § må domstolen anlita polismyndighet för verkställande av erforderlig undersökning.

Särskilda föreskrifter.

33 §.

Vad i denna lag stadgas därom att viss åtgärd ej må äga rum eller att den förskyller straff skall ej föranleda att tvång eller försök till tvång medelst hot om sådan åtgärd medför ansvar enligt 15 kap. 22 § eller 21 kap. 10 § strafflagen; ej heller skall hot om åtgärd varom nu sagts föranleda straff enligt 15 kap. 23 § strafflagen.

34 §.

Närmare föreskrifter om tillämpningen av vad i denna lag stadgas om rättegången meddelas av Konungen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 oktober 1936 och gälla till och med den 30 september 1940; dock att lagen skall äga tillämpning även efter sistnämnda dag, såvitt angår påföljd av förfarande vilket under tiden för lagens giltighet ägt rum i strid mot densamma.

Vad i 16 § stadgas skall äga tillämpning, även om förbindelse som där avses givits i avtal som träffats före lagens ikraftträdande.

Stockholm den 23 januari 1936.

K. G. Westman.